

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

รายงาน

การเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

- Aedes albopictus ในทวีปแอฟริกา, 1991 726
- การกินสารตะกั่วซึ่งเป็นส่วนผสมของน้ำยาเคลือบเงาเซรามิก
รัฐอลาสก้า พ.ศ 2535 734

สาระสำคัญในฉบับ

Highlight

Aedes albopictus ในทวีปแอฟริกา, 1991

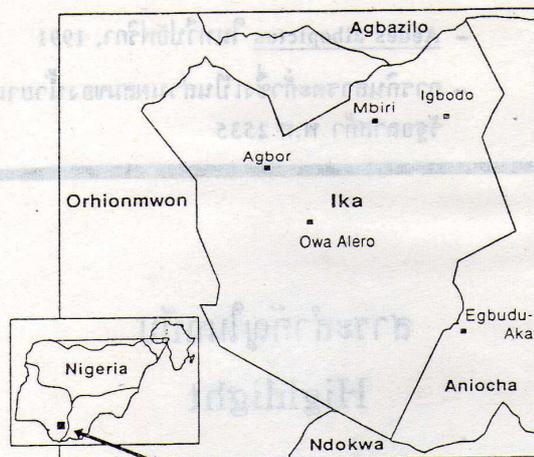
ในทวีปแอฟริกา ปี 1991 มีการระบาดของโรคไข้เหลืองเกิดขึ้นใน Delta State Nigeria ซึ่งโรคนี้นี้มียุง Ae. albopictus เป็นพาหะนำโรค ยุงชนิดนี้มีความสามารถที่จะเป็นพาหะของไวรัสไข้เหลือง และอาจจะเป็นตัวการทำให้มีการถ่ายทอดไข้เหลืองระหว่างเขตเมืองและชนบท โดยตัวอ่อนของยุงชนิดนี้ สามารถเข้ามาในแอฟริกาได้ ได้โดยมากับยางรถยนต์ที่ส่งเข้ามาจากประเทศญี่ปุ่น

การกินสารตะกั่วซึ่งเป็นส่วนผสมของน้ำยาเคลือบเงาเซรามิก รัฐอลาสก้า พ.ศ 2535

ในเดือนสิงหาคม พ.ศ 2535 มีรายงานผู้ป่วยจิตเวช 3 ราย จากโรงพยาบาลจิตเวช ในรัฐอลาสก้า รับประทานน้ำยาเคลือบเงาเซรามิกเข้าไปในขณะที่ทำ Ceramic therapy หลังจากนั้นตรวจพบว่า 2 ใน 3 ราย มีระดับสารตะกั่วในเลือดเพิ่มสูงขึ้น

Aedes albopictus ในทวีปแอฟริกา, 1991

การระบาดของยุงเห็ลื่องเกิดขึ้นใน Delta State Nigeria ระหว่างวันที่ 15 เมษายน - 20 กรกฎาคม 1991 จากการสอบสวนการระบาดในเดือนกันยายน 2534 พบว่า ภาชนะที่เป็นที่วางไข่ของยุงกระจายอยู่ในชุมชนชนบท 4 แห่งที่มียุงเห็ลื่องเกิดขึ้น ซึ่งชุมชนทั้งหมดนี้อยู่ห่างจากใจกลางเมือง Agbor ในรัศมี 24 กิโลเมตร (Map 1) จากข้อมูลการสอบสวนพบว่า ยุงที่ก่อดังเพาะพันธุ์อยู่นี้เป็น Ae. albopictus ซึ่งเป็นพาหะที่สามารถนำยุงเห็ลื่องได้ในทวีปแอฟริกา

1 Study area of *Aedes albopictus*, Delta State, Nigeria*Carte 1 Zone d'étude d'*Aedes albopictus*, Etat du Delta, Nigéria*

Study area - Zone d'étude

* government areas within Delta State are in large type and communities are in small type. - Les circonscriptions locales à l'intérieur de l'Etat du Delta apparaissent en gros caractères et les communautés en petits caractères.

The designations employed and the presentation of material on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

Les désignations utilisées sur cette carte et la présentation des données qui y figurent n'impliquent, de la part de l'Organisation mondiale de la Santé, aucune prise de position quant au statut juridique de tel ou tel pays, territoire, ville ou zone, ou de ses autorités, ni quant au tracé de ses frontières.

ภาชนะที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง Ae. albopictus นั้นอยู่ริมชายป่าลัดใบห่างจากหมู่บ้านประมาณ 200 เมตร ระหว่างหมู่บ้านกับทุ่งนา ผู้สอบสวนโรคได้เก็บภาชนะที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงภายใน 48 ชั่วโมง และส่งภาชนะเหล่านี้ซึ่งมีไข่ของยุง Aedes ไปที่ศูนย์ควบคุมโรคแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (Centers for Disease Control) เพื่อทำการวินิจฉัยอย่างละเอียด ไข่ยุงที่ถูกฟักออกมาและตัวอ่อนของยุง (larvae) ได้ถูกเลี้ยงเพื่อให้เจริญเป็นตัวแก่ต่อไป

ตัวอย่างของยุง Aedes ที่เก็บรวบรวมมาจาก 3 ชุมชนคือ Igbodo, Owa - Alero และ Egbudu - Aka มีผลดังนี้ ตัวอย่าง 271 ตัวอย่าง จาก Igbodo และ Owa - Alero พบว่าเป็น Ae. aegypti 74%, Ae. albopictus 18%, Ae. opicoargenteus 4%, Ae. lilli 3% และ Ae. simpsoni subgroup 2% ตัวอย่าง 14 ตัวอย่างจาก Egbudu - Aka พบว่าเป็น Ae. albopictus 64% และ Ae. africanus 36% นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแก่อีก 8 ตัว ที่ถูกเลี้ยงไว้ซึ่งได้เก็บมาจาก Mbiri เป็น Ae. africanus ทั้งหมด

(อ่านต่อหน้า 733)

Aedes albopictus ในทวีปแอฟริกา, 1991

(ต่อจากหน้า 726)

MMWR Editorial Note: จากประวัติที่รวบรวมได้เกี่ยวกับ Ae. albopictus ในพื้นที่อื่นๆ ทำให้พอที่จะคาดได้ว่า พาหะตัวนี้น่าที่จะกระจายใน Africa Delta State นอกจากนี้ยังพบฝูงของยุง Ae. albopictus ในพื้นที่ที่เป็นป่าทั้งในเขตเมืองและชนบท ยุง Ae. albopictus สามารถปรับตัวเองให้วางไข่ได้ในสถานที่ต่างๆ กัน จากข้อมูลทางห้องชันสูตรทำให้ทราบถึงนิสัยการกัดของยุงชนิดนี้ รวมทั้งความสามารถที่จะเป็น พาหะของไวรัสไข้เหลือง และอาจจะเป็นตัวการทำให้มีการถ่ายทอดไข้เหลืองระหว่างเขตเมืองและชนบท

ตัวอ่อนของ Ae. albopictus เข้ามาในแอฟริกาใต้ โดยมากับยางรถยนต์ที่ส่งเข้ามาจากประเทศญี่ปุ่น และ Ae. albopictus ถูกนำเข้ามาในสหรัฐอเมริกาและบราซิล โดยมากับยางรถยนต์ที่ส่งมาจากเอเชีย เช่นเดียวกับ ในจีเรีย ที่ยุง Ae. albopictus จะเข้ามาด้วยยางรถยนต์เหมือนกัน อย่างไรก็ตามสินค้านำเข้าที่มาจากเรือโดยไม่ได้มีการตรวจเพื่อค้นหายุงนั้น อาจจะมีจำนวนยุง Ae. albopictus อยู่ในสินค้านั้นเป็นจำนวนมาก

จากข้อมูลในพื้นที่ และห้องชันสูตรชี้ให้เห็นว่ายุง Ae. albopictus นั้น สามารถเป็นพาหะของไวรัสที่ทำให้เกิดโรคในมนุษย์ได้ ซึ่งจะมีทั้ง Dengue Virus, Yellow Fever, Chikungunya, Rift Valley Fever และ West Nile ในทวีป Africa นั้น หน่วยงานทางสาธารณสุขของเขามักจะต้องมีบทบาทเกี่ยวข้องกับ Dengue virus และ Yellow Fever virus เสมอ เนื่องจาก ไวรัส ทั้ง 2 ตัวนี้มักจะเป็นสาเหตุทำให้เกิดการระบาดของโรคใน Africa strain ของ Ae. albopictus จากเอเชีย และ strain ที่ถูกนำเข้าไปในอเมริกาเหนือมีคุณสมบัติที่เป็น พาหะของ Dengue และ Yellow fever ได้ นอกจากนี้ Ae. albopictus ยังมีบทบาทสำคัญทำให้เกิดการระบาดของเชื้อ Dengue เนื่องจากความสามารถที่จะถ่ายทอด Dengue virus โดยที่ตัวมันเองอยู่ในฐานะของแหล่งโรค (reservoir host) ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการระบาดของโรคมามากขึ้น

Ae. albopictus อาจจะใช้แทนที่ Ae. aegypti ในหลายส่วนของทวีปแอฟริกา เนื่องจากยุงชนิดนี้มีอยู่ในบางพื้นที่ในภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา และ Ae. albopictus จะเป็นตัวการในการถ่ายทอดโรคที่เกิดจาก Arbovirus แทน การศึกษาการถ่ายทอดของไวรัส ที่เป็น African strains of Yellow Fever และ Ae. albopictus จากประเทศในจีเรีย มีความก้าวหน้าไปมาก การกระจายของ Ae. albopictus ในประเทศในจีเรีย และตลอดทั้งทวีปแอฟริกา จำเป็นที่จะต้องมีการค้นคว้าต่อไป

ถอดความโดย

นายสมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์ กองระบาดวิทยา,

นายแพทย์ชัยยศ กุณานุสนธิ กองโรคเอดส์

จาก :

Aedes albopictus introduction into continental Africa, 1991

Weekly Epidemiological Record, No.15, 10 April 1992 P 107-109